

СПРАВА «ВОРОНЦОВ ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ» (CASE OF VORONTSOV AND OTHERS v. UKRAINE)

(заява № 58925/14 та 4 інші заяви)

Стислий виклад рішення від 21 січня 2021 року

У період з 19 до 22 лютого 2014 року заявники трималися під вартою в межах проваджень у справах про адміністративне правопорушення, порушених щодо них у зв'язку з їхньою фактичною або ймовірною участю у демонстрації у м. Харків 19 лютого 2014 року на підтримку протестів Євромайдану/Майдану. Заявників визнали винними у вчиненні адміністративного правопорушення і наклали стягнення у вигляді адміністративного арешту на строк п'ятнадцять діб.

Постанови у справах про адміністративне правопорушення ґрунтувалися майже виключно на рапортах і протоколах працівників міліції, які були сформульовані недовірно чітко та не містили детальної інформації про події.

Заявники стверджували, що лише під час цих засідань дізналися про пред'явленні обвинувачення у вчиненні адміністративного правопорушення та, що їм не надавалася правова допомога під час засідань, оскільки вони не змогли зв'язатися із обраними ними на власний розсуд захисниками.

22 лютого 2014 року Червонозаводський районний суд міста Харкова постановив звільнити заявників від відбування покарання, а пізніше ухвалив звільнити їх від адміністративної відповідальності за вчинення відповідного адміністративного правопорушення та закрити провадження.

У період з 19 лютого до 06 березня 2014 року Харківська обласна прокуратура порушила декілька кримінальних проваджень щодо працівників міліції у зв'язку з твердженнями про вчинення ними різних неправомірних дій щодо осіб, які брали або підозрювалися в участі в демонстрації 19 лютого 2014 року, у тому числі стосовно стверджуваного перешкоджання доступу захисників до заявників.

Також у період з 2014 до 2018 року розглядалися дисциплінарні провадження щодо суддів Червонозаводського районного суду міста Харкова у зв'язку зі справами про адміністративне правопорушення щодо заявників. Вища рада правосуддя встановила, що судді допустили серйозні процесуальні порушення і не провели ретельного та об'єктивного розгляду справ, їх постанови були необґрунтованими і матеріали справ не містили жодних доказів, інкримінованих їм правопорушень. Верховний Суд України залишив без задоволення апеляційні скарги відповідних суддів.

До Європейського суду з прав людини (далі — Європейський суд) заявники скаржилися за пунктом 1 статті 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція), що тримання їх під вартою протягом чотирьох днів у період з 19 до 22 лютого 2014 року було свавільним та незаконним. Вони також скаржились, посилаючись на пункт 3 статті 5 Конвенції, що не мали можливості підготувати та оскаржити накладення на них адміністративного арешту під час засідання 20 лютого 2014 року.

Розглянувши скарги заявників Європейський суд вирішив, що ці скарги мають розглядатися виключно за пунктом 1 статті 5 Конвенції та зазначив, що Червонозаводський районний суд у постановках скопіював рапорти та протоколи працівників міліції, беззаперечно визнавши їх допустимими доказами, не намагаючись перевірити основні факти справ.

Європейський суд зауважив, що з огляду на серйозність основних недоліків, встановлених у зв'язку з цими провадженнями, існує достатньо підстав для висновку, що тримання заявників під вартою «після засудження», яке вони частково відбули, не було «законним» у розумінні підпункту «а» пункту 1 статті 5 Конвенції та констатував порушення пункту 1 статті 5 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

« 1. Вирішує об'єднати заяви;

2. Оголошує заяви прийнятними;

3. Постановляє, що було порушено пункт 1 статті 5 Конвенції у зв'язку із триманням заявників під вартою протягом періоду, зазначеного у пункті 49;

4. Постановляє, що:

а. упродовж трьох місяців з дати, коли це рішення набуде статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції держава-відповідач повинна сплатити пану М. Воронцову, пану А. Савченку, пану В. Струкову, пану О. Романькову та пану Д. Сіпельникову по 1 200 (одна тисяча двісті) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися, в якості відшкодування моральної шкоди, ця сума має бути конвертована в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;

б. із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;

5. Відхиляє решту вимог заявників щодо справедливої сатисфакції.»